

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. et Mgr. Lenky Bahýľové, Ph.D., a JUDr. Martina Kopy, Ph.D., v právní věci

navrhovatelů: **a) Ing. I. F.**
bytem X

b) Ing. L. Š.
bytem X

oba zastoupeni advokátem JUDr. Richardem Novákem
sídlem Dvořákova 13, Brno

proti
odpůrci: **Městský úřad Hustopeče**
sídlem Dukelské nám. 2, Hustopeče

za účasti: 1. R. N.
bytem X

2. Budoucnost Velkých Němcic, jednající volebním zmocněncem Ing. K. Š., adresa pro doručování X

3. Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová, jednající volebním zmocněncem P. M., adresa pro doručování X

4. HASIČI VELKÉ NĚMČICE, jednající volebním zmocněncem J. R., adresa pro doručování X

5. Sdružení nezávislých kandidátů TJ Sokol Velké Němčice, jednající volebním zmocněncem Ing. K. Z., adresa pro doručování X

6. VELKÉ NĚMČICE 2022, jednající volebním zmocněncem G. N., adresa pro doručování X

o návrhu na neplatnost volby kandidáta ve volbách do Zastupitelstva městyse Velké Němčice konaných ve dnech 23. a 24.9.2022,

takto:

- I. Návrh na neplatnost volby kandidáta ve volbách do Zastupitelstva městyse Velké Němčice konaných ve dnech 23. a 24.9.2022 se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Dne 3.10.2020 podali navrhovatelé u zdejšího soudu návrh, kterým se domáhali vyslovení neplatnosti volby kandidáta Radka Nečase ve volbách do Zastupitelstva městyse Velké Němčice konaných ve dnech 23. a 24.9.2022.
2. Podle navrhovatelů došlo při sčítání hlasovacích lístků volební komisí k chybě a nepřesnostem; což mohlo způsobit připočtení hlasů jiné kandidátní listině. Navrhovatelé uvádějí, že kdyby kandidátní listina volební strany Budoucnost Velkých Němčic (které jsou kandidáty), získala o dva hlasy více, měla by nárok na pátý mandát. Pochybnosti navrhovatelů o správnosti sčítání hlasů plynou z toho, že sčítání hlasů trvalo podle jejich názoru nepřiměřeně dlouho (až do 18:32 hod.), a také z toho, že starosta nevyzval před volbami volební strany k tomu, aby nominovaly zástupce do volebních komisí, jak bývalo dříve zvykem. Volební strana Budoucnost Velkých Němčic tak neměla ve volební komisi svého zástupce. Navrhovatelé také poukázali na to, že volební strana Budoucnost Velkých Němčic plnila v rámci minulého zastupitelstva funkci opozice, které k prosazení jejich návrhů téměř vždy chyběla dostatečná podpora zastupitelů. Ze strany vedení obce se zastupitelé této volební strany často setkávali s nepřiměřenými politickými útoky a diskriminačním jednáním. Podle navrhovatelů tedy došlo k porušení volebního zákona chybným spočítáním odevzdaných hlasů a došlo tak k ovlivnění výsledků voleb. Navrhují proto, aby zdejší soud vyslovil neplatnost volby kandidáta Radka Nečase a rozhodl o tom, že byl členem zastupitelstva zvolen kandidát volební strany Budoucnost Velkých Němčic Martin Šíša.
3. Odpůrce s navrhovatelem nesouhlasí a navrhuje zamítnutí návrhu, neboť navrhovatelé uvádějí pouze domněnku o tom, že došlo k chybám ve sčítání hlasů. Podle odpůrce k žádnému porušení zákona nedošlo.
4. V daném případě navrhovatelé jako odpůrce označili starostu obce. Ten sice je volebním orgánem, nicméně volebním orgánem, který je odpůrcem v řízení před soudem, je pověřený obecní úřad, v daném případě tedy Městský úřad Hustopeče.
5. Podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, za podmínek stanovených zvláštními zákony se může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a

nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

6. Tímto zvláštním zákonem je v daném případě zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbách“). Podle § 60 odst. 1 tohoto zákona se může podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.
7. Návrh byl podán včas. Z výpisu ze stálého seznamu voličů pro městys Velké Němčice zdejší soud zjistil, že navrhovatelé jsou zapsáni do seznamu voličů. Návrh byl tedy podán osobami oprávněnými.
8. Za tohoto stavu zdejší soud přistoupil k projednání věci a rozhodnutí o věci samé.
9. Podle § 60 odst. 4 zákona o volbách může návrh na neplatnost volby kandidáta podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.
10. V souvislosti s přezkumem voleb správními soudy lze připomenout stěžejní zásadu takového volebního přezkumu, kterou je presumpce správnosti zjištěného volebního výsledku. Výsledek voleb zjištěný a vyhlášený volební komisí je presumován jako správný a platí vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 26.1.2005, sp.zn. Pl. ÚS 73/04). Zásahy do takto zjištěného volebního výsledku mají nastat pouze v případě určitých kvalifikovaně zjištěných skutečností vyvolávajících pochybnosti o správnosti zjištěného výsledku daných voleb.
11. V této souvislosti je nutné poukázat na zákon č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony, prostřednictvím něhož byla míra ovlivnění volebního výsledku vymezena jako „hrubé ovlivnění“, namísto předchozího „mohl ovlivnit“ (čl. III bod 2. části druhé zákona č. 322/2016 Sb.). V nálezu ze dne 2.4.2019, sp.zn. I. ÚS 4178/18, Ústavní soud uvedl, že *„nově formulovaný požadavek na hrubé ovlivnění výsledku je v zásadě jen jiným vyjádřením požadavku nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04 na zásah volebního soudu ve výjimečných případech (...)“*. Za hrubé ovlivnění volebního výsledku Ústavní soud považuje *„jiné rozdělení mandátů, než jaké odpovídá vůli voličů“*. Současně ale Ústavní soud upozornil na věcnou změnu, která nastala v důsledku této novelizace, neboť pro zásah soudu již nepostačí *„pravděpodobnost ovlivnění, ale je třeba prokázat samotné ovlivnění“*. K tomu Ústavní soud dále doplnil, že *„pro závěr o hrubém ovlivnění voleb je tedy určující komplexní hodnocení skutkového stavu zjištěného v (časově) omezených možnostech volebního soudu z hlediska toho, zda skutková tvrzení o jiném přidělení mandátů, pokud by nebylo došlo k vadě volebního procesu, odpovídají zkušenostem běžného života a soudce je o jejich pravdivosti vnitřně přesvědčen bez rozumných pochybností“*.
12. V nálezu ze dne 12.12.2006, sp.zn. I. ÚS 768/06, Ústavní soud dále konstatoval, že *„úprava ověřování voleb je přitom alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné*

příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality ve volebním soudnictví). Z toho třeba dovodit, že rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily, nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát. Podstatné však je, že zrušení voleb nelze brát jako trest za porušení volebních předpisů, nýbrž jako prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu“. Dále ve stejném nálezu uvedl, že „volební soudnictví je založeno na principu ochrany mandátu a ne každé zjištěné a prokázané porušení zákona musí nutně vést k tak závažným důsledkům, jakým je neustavení voleného zastupitelského orgánu“. K samotnému dopadu neplatných hlasů na povinnost soudu Ústavní soud uvedl, že „připomíná, že není správným závěr, že při zjištění existence určitého počtu neplatných hlasů, ať již z jakéhokoli důvodu, automaticky nastupuje nepříznivý následek, tedy neplatnost hlasování a nezvolení zastupitelstva. Prokázaná neplatnost určitého počtu hlasů, byť pochybením volebního orgánu, tak nemusí znamenat nutnost v daném volebním okrsku vždy opakovat hlasování“. V neposlední řadě konstatoval závěr, že „pokud při hlasování ve volbách dojde k porušení zákona, ale vlastní výsledek voleb zcela prokazatelně vyjádří vůli voličů zvolit konkrétní kandidáty stejně, jako kdyby k porušení nedošlo, není důvod pro zpochybnění vzniklých mandátů a k opakování hlasování“.

13. Současně by mělo být pamatováno na algoritmus přezkumu voleb vyjádřený Nejvyšším správním soudem v usnesení ze dne 2.7.2004, č.j. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS, k němuž se Ústavní soud přihlásil v již citovaném nálezu ze dne 2.4.2019, sp.zn. I. ÚS 4178/18, kde uvedl: „*Ve smyslu jeho závěrů je třeba hodnotit (1.) nezákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebních zákonů, (2.) existenci vztahu (souvislosti) mezi touto nezákonností a volebním výsledkem a (3.) zásadní intenzitu této nezákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně volební výsledek zpochybňovat, tj. odůvodňovat závěr, že by volby dopadly odlišně, pokud by nedošlo ke zjištěné nezákonnosti*“.
14. Podobně jako v jiných typech řízení dle soudního řádu správního navrhovatele tíží povinnost tvrzení a povinnost důkazní. Konkrétně by tak navrhovatel měl tvrdit, v čem spočívá porušení některého ustanovení zákona o volbách, existenci vztahu mezi touto nezákonností a výsledkem voleb a intenzitu této nezákonnosti, tj. hrubé ovlivnění výsledku voleb. Nadto by měl navrhovatel označit rovněž důkazy, které prokazují tato jeho tvrzení.
15. V projednávané věci je z návrhu patrné, že navrhovatelé toliko tvrdí, že při sčítání hlasovacích lístků volební komisí došlo „k chybě a nepřesnostem“, aniž by však jakékoli konkrétní chyby či nepřesnosti popsali. Navrhovatelé tedy nejen že hrubé ovlivnění volebních výsledků nedokládají, ale ani je přímo netvrdí (omezují se toliko na tvrzení potenciality ovlivnění výsledku voleb).
16. Pokud navrhovatelé uvádějí, že pochybnosti o správnosti sčítání hlasů plynou z toho, že sčítání hlasů trvalo podle jejich názoru nepřiměřeně dlouho (až do 18:32 hod.), nejedná se o žádnou indicii, která by mohla jakoukoli objektivní pochybnost o správnosti či regulérnosti sčítání hlasů založit, natož o indicii zvláště významnou. Jak již totiž uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 28.11.2006, č.j. Vol 82/2006-51, k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení by musela existovat nějaká „zvláště významná indicie“.

17. Účastnilo-li se voleb v městysu Velké Němčice 848 voličů, kteří odevzdali 11870 hlasů, a byly-li výsledky hlasování předány v Hustopečích cca čtyři a půl hodiny po skončení hlasování, nejedná se o dobu nijak nepřiměřenou a už vůbec ne o dobu, která by mohla vzbudit jakékoli pochybnosti. Nelze totiž přehlédnout, že vedle sečtení hlasů musela volební komise provést i kontrolu sčítání (mnohdy i opakovanou), vyhotovit zápis o průběhu a výsledku hlasování a výsledek hlasování dopravit do Hustopečí.
18. Žádnou nezákonnost neshledal zdejší soud ani v tom, že starosta před konáním voleb nevyzval volební strany k tomu, aby nominovaly zástupce do volebních komisí.
19. Podle § 17 odst. 3 zákona o volbách každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva obce, může delegovat nejpozději do 30 dnů přede dnem voleb jednoho člena a jednoho náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí. Není-li takto dosaženo nejnižšího stanoveného počtu členů okrskové volební komise podle § 15 odst. 1 písm. d) zákona o volbách, jmenuje členy na neobsazená místa starosta.
20. Z uvedeného plyne, že je to volební strana, kdo má právo delegovat jednoho člena a jednoho náhradníka do volebních komisí. Není přitom povinností starosty k tomu volební strany vyzývat či je na toto právo upozorňovat (§ 15 zákona o volbách). V případě, že svého práva volební strany nevyužijí, je plně na starostovi, aby členy volební komise na neobsazená místa jmenoval a to již bez jakékoli součinnosti s volebními stranami. Pokud v minulosti starosta volební stranu k nominaci delegátů vyzýval a nyní tak neučinil, nedopustil se žádné nezákonnosti. I pro volební stranu totiž platí obecná právní zásada „nechť si každý chrání svoje práva“. Pokud v daném případě volební strana Budoucnost Velkých Němčic svého práva nevyužila a člena a náhradníka do volení komise nedelegovala, nelze to přičítat k tíži nikomu jinému než jí.
21. Zmiňují-li navrhovatelé v obecné rovině chování zastupitelů v předchozím zastupitelstvu, nejedná se o okolnost, která by mohla vyvolat jakékoli pochybnosti o regulérnosti a správnosti sčítání hlasů.
22. V daném případě tedy navrhovatelé dostatečně netvrdili ani nedoložili, že by jím uváděné skutečnosti způsobily porušení zákona a hrubě ovlivnily výsledek volby kandidáta. Pouhý těsný volební výsledek přitom nemůže být bez dalšího důvodem pro přepočítání hlasů. Vzhledem k tomu zdejší soud dospěl k závěru, že podaný návrh není důvodný, a proto ho zamítl, aniž by ve věci nařizoval jednání (§ 90 odst. 3 soudního řádu správního).
23. Pokud jde o náklady řízení, nemá na jejich náhradu žádný z účastníků řízení právo (§ 93 odst. 4 soudního řádu správního).

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e n í** kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 soudního řádu správního).

Brno 13. 10. 2022

Petr Šebek v. r.
předseda senátu